

health of personnel, performance of tasks for the purpose intended, the need to make an informed decision under the influence of psycho-traumatic factors, etc. Despite the substantial interest of scientists on the problem the influence of profession on the personality, presently there are practically no studies on the presence and characteristics of formation and development of follow-up mechanism of psychoemotional stress among military personnel, that is interdependent with the performance of professional duties, as well as their decisive influence on the success of the activity, which largely depend on the results of actions purpose in for future officers of the Armed Forces of Ukraine.

Professional training of future specialists in higher educational institutions provides the formation of the readiness of cadets to carry out certain models of professional activity during practical training. Training in patterns of professional behavior and attitudes can be achieved in the context of a purposeful organization of educational process in a higher military school, which implies the participation of cadets in specially created training situations on a professional direction.

Considering above mentioned, the introduction of training technologies into the system of vocational training for future officers of the Armed Forces of Ukraine in higher military educational institutions will create conditions for improving the efficiency of their training through the development of additional features, abilities and motivation, will contribute to the formation of readiness for an adequate response of changes during their official activities, performing combat missions, making independent decisions during extreme situations.

Key words: training, training technologies, higher military educational institution, future officer.

УДК 373.211.24

Онищук І. А.

МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних проблем сучасної вищої педагогічної освіти – підготовці фахівців дошкільної освіти, оскільки нині певною мірою саме від них залежатиме осучаснення підходів до освітнього процесу на першій освітній ланці.

Зокрема, особлива увага зосереджена на значенні мистецтва як художньо-творчої діяльності у процесі формування культури самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. З огляду на це у публікації представлений аналіз праць фахівців у галузі культурології, мистецтвознавства, психології та педагогіки з окресленого питання, висвітлені основні аспекти мистецтва як феномена художньої культури, його поліфункціональність, що дає змогу певним чином з'ясувати шляхи формування досліджуваного явища. Також у публікації окреслені першочергові завдання та перспективи подальшого наукового пошуку.

Ключові слова: культура, художня культура, мистецтво, культура самовираження, індивідуальна культура, дослідницька культура, педагогічна культура, художньо-творча діяльність, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти.

Входження України в єдиний європейський простір, її становлення на демократично-гуманістичних засадах зумовлюють модернізацію усіх ланок освіти. Про це йдеться в законах “Про освіту” (2017 р.), “Про вищу освіту” (2014 р.), “Про дошкільну освіту” (2001 р.), Базовому компоненті дошкільної освіти України (2012 р.) та інших нормативних документах, які регламентують освітню діяльність.

З огляду на впровадження особистісно орієнтованого підходу, дитиноцентризмі – визнанні зростаючої особистості як найвищої цінності, відбувається осучаснення підходів до освітнього процесу у закладах дошкільної освіти. З-поміж чисельних проблем, які потребують негайного вирішення, увагу фахівців зосереджено на самовираженні особистості, об'єктивації її творчого потенціалу, в тому числі засобами мистецтва. Посилити усвідомлення необхідності якнайшвидшого вирішення проблеми розвитку самовираження, його культури дає змогу юридична міжнародна угода – Конвенція ЮНЕСКО 2005 р. про охорону й заохочення різноманітних форм культурного самовираження [5].

Отож, у контексті проблеми постає необхідність підготовки фахівців дошкільної освіти нової формації, здатних повною мірою реагувати на виклики сучасності, реалізувати себе, орієнтуючись, з одного боку, на свої здатності та можливості, а з іншого – на вимоги культури та суспільства, оскільки саме від вихователів закладів дошкільної освіти (значущих дорослих) залежить успішність реалізації освітніх завдань у період формування фундаменту особистості (Л. Запорожець, Д. Ельклінн, О. Леонтєв та інші). За висновками науковців Л. Артемової, Г. Беленької, О. Богініч, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківська, Л. Зданевич, Н. Лисенко, О. Кононко, О. Листопада, Т. Танько, педагоги ЗДО покликані першими транслювати зразки самовираження та створювати сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу дитини передшкільного віку.

Вищезазначене об'єктивує проблему висвітлення теоретико-методологічних засад розвитку культури самовираження як феномена професійно-особистісного зростання майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у художній діяльності.

На основі переосмислення підходів до становлення майбутнього педагога ЗДО, усвідомлення значення розвитку його творчого потенціалу, що зумовлене процесами гуманізації сучасної освіти, нині накопичився чималий доробок наукових праць, які присвячені означеній проблемі: розроблено теоретико-методологічні засади організації освітнього процесу у закладах вищої освіти (В. Андрущенко, І. Бех, О. Киричук, В. Кремень, Н. Ничкало, І. Зязюн, В. Луговий, О. Сухомлинська та інші); формування духовної культури особистості засобами мистецтва (В. Бутенко, В. Казначеева, І. Пригожина, Г. Шевченко та інші); висвітлено питання професійної підготовки майбутніх вихователів ЗДО (Л. Артемова, Г. Беленька, О. Богініч, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Гузій, І. Дичківська, Л. Зданевич, І. Княжева, І. Луценко, О. Лисенко, О. Листопад, О. Олійник, Ю. Косенко, Н. Маковецька, С. Нечай, Т. Поніманська, І. Рогальська-Яблонська, Т. Танько та інші); розкрито сутність феномена “культура” (М. Бердяєв, М. Вебер, М. Каган, О. Лосєв, В. Шинкарук, А. Яценко та інші), зокрема “культура самовираження” (О. Омельченко, О. Кононко); з’ясовано ключові питання художньої культури, художньо-естетичного виховання, педагогіки мистецтв (Г. Ващенко, О. Берегова, А. Козир, Л. Левчук, О. Комаровська, Г. Локарева, О. Отич, Л. Масол, Н. Миропольська, Г. Падалка, О. Рудницька, Г. Сотська).

Однак у сучасних реаліях ще більше поглиблюється потреба дослідження механізмів, виявлення чинників та знаходження дієвих засобів розвитку культури самовираження студентської молоді, а саме “осучаснення” світогляду майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти засобами мистецтв, формування системи їхніх ціннісних ставлень до світу та самих себе, компетентної поведінки та здатності гармонійно, соціально прийнятно, культурно себе виражати у різних сферах життя, в тому числі у художньо-творчій діяльності.

Таким чином, на основі вищезазначеного можна зробити висновок щодо доцільності та необхідності більш повно висвітлити проблему оптимізації культури самовираження студентської молоді у різних видах художньої діяльності.

Мета статті – на основі аналізу філософської, мистецтвознавчої та психолого-педагогічної літератури з’ясувати значення мистецтва у процесі оптимізації культури самовираження майбутніх фахівців дошкільної освіти у художній діяльності.

Відповідно до логіки розпочатого наукового пошуку доцільно з’ясувати сутність та зміст ключових для нашого дослідження понять:

- “культура”;
- “індивідуальна культура”;
- “дослідницька і педагогічна культура”;
- “культура самовираження”;
- “мистецтво як феномен культури”;
- “художньо-творча діяльність”.

Звернення до джерельної бази дає змогу усвідомити існування безлічі підходів до тлумачення поняття “культура”. До прикладу наведемо найбільш поширені:

- сукупність матеріальних та духовних цінностей, створених людством протягом його історії;
- історично набутий набір правил всередині соціуму для його збереження та гармонізації;
- складне та багатопланове утворення, структура якого ускладнюється у процесі людської життєдіяльності;
- процес накопичення знань, умінь, навичок та прояв компетентності, характеру, досвіду;
- діяльність людини у різних її проявах, формах, способах самовираження й пізнання світу та самої себе [8].

В узагальнених характеристиках поняття “культура” (за В. Шинкаруком, А. Яценко) визначається як форма, результат, спосіб зв’язку особистості з дійсністю, як прояв, утвердження сутнісних сил людства, оскільки способом існування людини є діяльність, саме вона і постає головним джерелом культури. Складність та різноманітність людської життєдіяльності зумовлюють складність структури культури як цілісного феномену [10].

Застосувавши теорію систем до розгляду цього феномена, М. Каган дійшов висновку, що в системі “культури” на одному структурно-функціональному рівні знаходяться різні види культурної діяльності, які доповнюють один одного та виступають механізмами, що забезпечують здатність системи культури до рефлексивної саморегуляції [4].

Усвідомити повноту змісту означеного питання дозволяють твердження С. Кримського: “Культура – це не просто вираження чогось, інакше вона перетворилася б на виражальні засоби та на мову історії. Культура є системою перенесення цінностей сучасності в буття людини, у смисл її життєдіяльності з урахуванням досвіду минулого і перспектив майбутнього. Це спосіб побудови життя людини коштом досвіду минулих поколінь, коштом реалізації і – що особливо важливо – ще не реалізованих можливостей історичної дійсності” [7, с. 20]. Варто додати, що у процесах культури людина відкрита майбутньому і виступає свого роду особистісним проєктом, що потребує здійснення, самореалізації.

Щодо оновлення освітнього процесу І. Бех наголошує на необхідності ціннісно збагатити природу захопленість суб’єкта у різноманітних аспектах життя: поставити його в позицію “неалібі у бутті” (за М. Бахтініним), де він формувався б як його повноцінний суб’єкт, при цьому спиратися на феномен ціннісного масштабу людини, коли вона сама покладає себе як граничний сенс і міру, виховувати особистість як суб’єкт

діяльності, яка розуміється й здійснюється як форма провиненої культури, оскільки тільки в ній матеріалізуються вищі духовні цінності [1, с. 8–9].

Оскільки у сучасній науці нараховується велика чисельність пояснення сутності «культура», надзвичайно важливим постає потреба у чіткому визначенні ракурсу розгляду проблеми, тобто контексту (за О. Кононко). Саме тому в аспекті власного наукового пошуку, оперуючи поняттям «культура», маємо на увазі сукупність стійких форм професійної діяльності майбутнього педагога ЗДО, в тому числі його досягнення у художньо-творчій діяльності [6].

У контексті проблеми постає феномен «культура самовираження». У наукових джерелах знаходимо таке пояснення його змісту та сутності:

- відображення особистості назовні своїх внутрішніх почуттів, переконань, установок;
- особистісна форма активності, що має розвиток у різних видах діяльності;
- прояв внутрішнього у зовнішньому, суті – в явищі, суб'єктивного – в об'єктивному [6; 8; 9].

Джерелом культури самовираження, за висновками О. Кононко, О. Омельченко, насамперед, є пізнавальна, дослідницька діяльність та творчість [6; 9]. Варто зосередитися на дефініції «дослідницька культура». Це інтегральна особистісно-професійна якість, яка проявляється в умінні студентської молоді самостійно орієнтуватися у потоці плінної, різноманітної інформації, аналізувати, синтезувати, систематизувати, узагальнювати дані, тобто проводити дослідно-експериментальну діяльність. Сутність дослідницької культури О. Кононко характеризує як взаємозв'язок мислення, ціннісних орієнтацій, рефлексії, спілкування та поведінки студента у процесі проведення ним дослідницько-експериментальної діяльності. Автор зазначає, що з дослідницькою культурою напряду пов'язана педагогічна культура як сукупність високого рівня розвитку компонент педагогічної діяльності – педагогічне мислення та педагогічна спрямованість. На думку О. Кононко, до педагогічної культури належить такі складники:

- культура зовнішнього вигляду дослідника;
- культура спілкування;
- культура саморегуляції [6].

Таким чином, опираючись на твердження фахівців «культура самовираження» можна розуміти як особливості (відмінність від інших), способи (систематизовану сукупність дій, які застосовуються для реалізації мети), результати (проміжні та кінцеві продукти) самоорганізованої діяльності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти. Здатність самостійно організувати, виконувати, контролювати, регулювати та коректувати свою поведінку, презентувати індивідуальні особливості, прагнення, переваги, які не суперечать нормам культури є значущими характеристиками культури самовираження майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Як вище зазначалося, для того щоб повною мірою зрозуміти механізми, визначити чинники розвитку культури самовираження студентської молоді, доречно з'ясувати зміст понять «мистецтво як феномен культури», «художньо-творча діяльність».

За М. Каганом, «мистецтво як феномен культури», «мистецтво як самосвідомість культури», відображає об'єктивний світ таким, яким він перетворюється культурою, стає її власною «рефлексією», «культуробаченням» [4]. Взаємодія між «свідомістю» та «самосвідомістю» культури, зазначає М. Каган, є «спільним законом» її історії, оскільки кожна з цих форм розв'язує свої специфічні завдання, «взаємодоповнює» [4, с. 4].

Важливо зазначити, що спільним у численних визначеннях самого поняття «мистецтво» у філософії, естетиці, мистецтвознавстві, психології та педагогіці є такі твердження:

- це форма суспільної свідомості та сфера творчої діяльності, спрямована на об'єктивоване в художніх образах осмислення навколишнього світу й оцінку значення людини в ньому;
- це процес і результат художньої творчості, в якій актуалізується особистість і знаходить своє втілення й вираження творча індивідуальність.

Як феномен художньої творчості мистецтво володіє потужним людинотворчим, культуротворчим, художньо-творчим, життєтворчим та творчо-розвивальним потенціалом [4; 10].

Особливістю художньої діяльності є, на думку М. Кагана, те, що в ній зафіксовані всі види людської діяльності:

- пізнавальна, за допомогою якої суб'єкт проникає до глибини об'єкта, вивчає його, не змінюючи;
- перетворювальна, спрямована на зміни (ідеальні або реальні) об'єкта, на створення того, чого раніше не існувало;
- ціннісно-орієнтаційна, що визначає значення об'єкта як носія цінностей для суб'єкта, котрий співвідносить їх зі своїми ідеалами й намірами;
- комунікативна, що забезпечує спілкування людей, їхню взаємодію як подібних і рівних суб'єктів [4].

Науковцями (І. Зязюном, О. Рудницькою та ін.) були визначені фундаментальні засади емоційного впливу художнього образу на особистість, виявлення форм, методів і технологій, спрямованих на розвиток світоглядної сфери особистості педагога та творчості, вивчення психолого-педагогічних механізмів впливу мистецтва на трансформацію ціннісно-сміслової сфери [3; 12].

Значущою для нашого наукового пошуку є теза, сформульована В. Роменцем: «Найвище вираження своєї індивідуалізації людина знаходить у творчій діяльності, передусім, художній творчості» [11]. За висновками фахівців, за своїм значенням поняття «художня діяльність» і «художня творчість» є спорідненими [2, с. 75].

О. Отич у сучасному аспекті художню творчість розглядає як “вільну гру з матеріалом”, мета якої в ній самій (тобто в естетичному задоволенні, радості, насолоді від творчого перетворення реальності), і водночас як цілеспрямований процес, розрахований на передачу іншим власних думок, почуттів та емоцій [10, с. 18]. На думку автора, в художній творчості зустрічаються, перетинаються і отожднюють всі види діяльності; вона є цілим та набуває змогу вступати у прямий контакт із кожним із них, утворюючи кілька рядів гнучких, утилітарно-художніх форм; вона є видом практичної духовно-творчої діяльності.

Отож, витоки впливу мистецтва як художньо-творчої діяльності і його роль у функціонуванні культури полягають у природі мистецтва як форми свідомості, а саме: в його здатності пізнавати й втілювати світ у художніх образах, тобто через естетичну сутність переживання. Водночас, як уточнює О. Комаровська, таке переживання невіддільне від потреби і здатності особистості виявляти ціннісне ставлення і до мистецьких творів, і до життя, що постало джерелом художніх образів. Сформоване художньо-ціннісне ставлення, за словами науковця, й визначає об'єктивний рух культури як її самовідтворення у процесі зворотного впливу на духовний світ особистості [5, с. 58]. За словами автора, основою вибудовування навчання мистецтва, спрямованого на ціннісне ставлення через мистецтво до життя, має стати діалог, що обов'язково потребує принципово нових педагогічних технологій [5, с. 57–62]. Суб'єктність, пов'язана зі взаємодією співтворців та інтерпретаторів художніх образів, у суто мистецькому просторі також все частіше постає не лише як потреба, а й як об'єкт творчого дослідження і навіть як сам твір, а також як предмет творіння.

Висновки. Як показав аналіз наукової літератури, винятковим засобом розвитку культури самовираження майбутніх фахівців дошкільної освіти є мистецтво як вид художньо-творчої діяльності. Оскільки традиційні підходи до формування художньо-ціннісної сфери не на часі, робота з окультурення самовираження майбутніх вихователів закладі дошкільної освіти передбачає створення в них бажаного образу “свого Я”, формування вміння планувати, організовувати, упорядковувати, регулювати, контролювати, вдосконалювати процес і результати самоорганізованої художньо-творчої діяльності.

Перспективу подальшого наукового пошуку вбачаємо в більш детальному висвітленні процесу оптимізації розвитку культури самовираження студентської молоді в різних видах художньої діяльності.

Використана література:

1. Бех І. Д. Особистість у контексті орієнтирів розвивального виховання. *Інноватика у вихованні*. 2015. Вип. 1. С. 7–13.
2. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / отв. ред. и сост. П. В. Алексеев. Москва : Школа-Пресс, 1995. 448 с.
3. Зязюн І. А. Проблема розвитку особистості у теорії мистецької освіти. *Мистецтво у розвитку особистості* : монографія / за ред. Н. Г. Нічкало. Чернівці : Зелена Буковина, 2006. С. 14–36.
4. Каган М. С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа). Москва : Политиздат, 1974. 328 с.
5. Комаровська О. А. Художні цінності сучасних дітей: особливості прояву та діагностування. *Педагогіка і психологія вісник НАПН України*. 2017. № 4 (97). С. 57–62.
6. Кононко О. Л. Культура самовираження майбутніх педагогів як особистісний феномен. *Психологія та педагогіка – необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні* : збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конф., м. Львів. 2017. С. 13–18.
7. Кримський С. Б. Культура розкриває внутрішню безмежність людини. *Культурологічна думка*. 2009. № 1. С. 18–26.
8. Короткий енциклопедичний словник з культури / за ред. : В. Ф. Шевченко. Київ : Україна, 2012. 384 с.
9. Омельченко Е. А. Самовыражение и культура самовыражения педагогов и студентов педагогических ВУЗов. *Теория и практика образования в современном мире* : материалы II международной научной конф., Санкт-Петербург, 2012. С. 11–14.
10. Отич О. Педагогіка мистецтва: від історичної практики – до теоретичного осмислення. *Рідна школа*. 2010. № 6. С. 14–19.
11. Роменець В. А. Творчість, індивідуальність, комунікація. 3-те вид. м. Київ : Либідь, 2004. 288 с.
12. Рудницька О. П. Педагогіка мистецтва: пошуки і перспективи. *Професійна освіта: педагогіка і психологія: українсько-польський щорічник*. Київ; Ченстохова. 2000. С. 233–234.
13. Шинкарук В. И., Сохань Л. В., Шульга Н. А. Жизнь как творчество (Социально-психологический анализ). Київ : Наукова думка, 1985. 302 с.

References:

1. Bekh I. D. Osobystist u konteksti oryentyriv rozvyvalnoho vykhovannia. *Innovatyka u vykhovanni*. 2015. Vyp. 1. S. 7–13.
2. Gessen S. I. Osnovy pedagogiki. Vvedenie v prikladnuu filisofiu / отв. red. i sost. P.V. Alekseiev. Moskva : Shkola-Press, 1995. 448 s.
3. Ziaziun I. A. Problema rozvytku osobystosti u teorii mystetskoj osvity / Mystetstvo u rozvytku osobystosti : monohrafiia / za red. N. H. Nychkalo. Chernivtsi : Zelena Bukovyna, 2006. S. 14–36.
4. Kagan M. S. Chelovecheskaia deiatelnost (Opyt sistemnogo analiza). M. : Politizdat, 1974. 328 s.
5. Komarovska O. A. Khudozhni tsinnosti sychasnykh ditei: osoblyvosti proiavu ta diahnostuvannia. *Pedahohika i psykhohohiia visnyk NAPN Ukrainy*. 2017. № 4 (97). S. 57–62.
6. Kononko O. L. Culture of self-expression of at the international scientific and practical conference *Psychology and pedagogy – the need for science to influence the development of practice in Ukraine* : collection of abstracts of scientific works of participants Lviv pedagogical community. Lviv, 2017. P. 13–18.
7. Krymskyi S. B. Kultura rozkryvaie vnutrishniu bezmezhnist liudyny. *Kulturolohichna dumka*. 2009. № 1. S. 18–26.
8. Korotkyi entsyklopedychnyi slovnyk z kultury / za red. : V. F. Shevchenko. Kyiv : Ukraina, 2012. 384 s.
9. Omelchenko E. A. Self-expression and culture of self-expression of teachers and students of pedagogical universities. *The theory and practice of education in the modern world* : materials of the P international scientific conference. St. Petersburg: Renome. 2012. S. 11–14.

10. Otych O. Pedagogika mystetstva: vid istorychnoi praktyky – do teoretychnoho osmyslennia. *Ridna shkola*. 2010. № 6. S. 14–19.
11. Romenets V. A. Tvorchist, individualnist, komunikatsiia. 3-tie vyd. m. Kyiv : Lybid, 2004. 288 s.
12. Rudnytska O. P. Pedagogika mystetstva: poshuky i perspektyvy. *Profesiina osvita: pedagogika i psyholohiia: ukraiinsko-polskyi shchorichnyk*. Kyiv; Chenstohova. 2000. С. 233–234.

Онищук И. А. Искусство как средство оптимизации культуры самовыражения будущих воспитателей учреждений дошкольного образования

Статья посвящена освещению одной из актуальных проблем современного высшего педагогического образования – подготовке специалистов дошкольного образования, поскольку сегодня в определенной степени именно от них будет зависеть осовременивание подходов к образовательному процессу на первой образовательный звене.

В частности, особое внимание сосредоточено на значении искусства как художественно-творческой деятельности в процессе формирования культуры самовыражения будущих воспитателей учреждений дошкольного образования. Учитывая это, в публикации представлен анализ работ специалистов в области культурологии, искусствоведения, психологии и педагогики из очерченного вопроса, освещены основные аспекты искусства как феномена художественной культуры, его полифункциональность, что позволяет определенным образом выявить пути формирования изучаемого явления. Также в публикации указаны первоочередные задачи и перспективы дальнейшего научного поиска.

Ключевые слова: культура, художественная культура, искусство, культура самовыражения, индивидуальная культура, исследовательская культура, педагогическая культура, художественно-творческая деятельность, будущие воспитатели учреждений дошкольного образования.

Onyshchuk I. A. The value of art in the process of optimizing the culture of self-expression of future educators in pre-school institutions

The article is devoted to the coverage of one of the topical issues of modern higher education – training of preschool education specialists, since today to a certain extent it will depend on them to modernize the approaches to the educational process at the first educational level.

In particular, special attention is focused on the meaning of art in the process of forming the culture of self-expression of future educators in pre-school institutions. In this regard, the publication presents an analysis of the works of experts in the field of culture studies, art studies, psychology and pedagogy on the above-mentioned question, highlights the main aspects of art as a phenomenon of artistic culture, its polyfunctionality, which enables to determine in a certain way ways of formation of the investigated phenomenon. The prior tasks and prospects for further scientific research are also outlined in the publication.

Key words: culture, artistic culture, art, self-expression culture, individual culture, research culture, pedagogical culture, artistic and creative activity, future educators of pre-school institutions.

УДК 373.011.3-51:[37.091.313:005.336.2](045)

Павлюк Б. В.

**МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ**

В умовах реформування початкової школи актуальним постає формування проектної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Аналіз досліджень і публікацій показав, що в умовах становлення та розвитку Нової української школи (НУШ) проектна діяльність учнів стає однією з основних та перспективних видів діяльності. Тому важливим в умовах реформування є створення моделі формування проектної компетентності майбутніх учителів початкової школи. Під час побудови моделі формування проектної компетентності майбутніх учителів початкової школи ми враховували чинники і умови, за яких цей процес буде результативним. У контексті дослідження важливо було забезпечити створення оптимального освітнього середовища для забезпечення якісної професійної підготовки. В основу формування проектної компетентності майбутніх учителів початкової школи нами були покладені педагогічні принципи, в яких виражені вимоги до змісту, методів і організації формування проектної компетентності.

Ключові слова: модель, майбутні вчителі початкових класів, проектна діяльність, проектна компетентність, модель, модель формування проектної компетентності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про значну кількість праць зарубіжних і вітчизняних науковців, предметом вивчення яких є проблема педагогічного моделювання.

На кожному етапі суспільного розвитку модель підготовки майбутніх учителів заслуговує на особливу увагу і викликає численні дискусії. Зазначимо, що фахове становлення майбутніх учителів початкової школи відкриває шлях до формування у нього системи особистісно-значущих і громадянських цінностей, гуманітарних орієнтирів, професійних регуляторів, уявлень про цілі, зміст і сутність педагогічної діяльності. Для здобуття цілісного уявлення про особливості формування проектної компетентності майбутніх учителів початкової школи в процесі професійної підготовки в педагогічному ЗВО розглянемо моделювання як метод побудови моделі.